

Zamiast wstępu

Prezentowana publikacja powstała z myślą o odbiorcach, dla których problematyka poruszana w książce EDUKACJA DZIECKA – MITY I FAKTY będzie ważna i zajmująca. Liczymy, że nie będzie Tobie, Czytelniku obca refleksja nad tym, co się dzieje w procesie rozwoju, socjalizacji oraz edukacji dzieci. – A co się dzieje? Oto fakty.

W części I przedstawione są rozważania teoretyczne dotyczące edukacji dziecka. Zwraca się uwagę na coraz wyraźniejsze przesunięcie akcentu z procesu nauczania na proces świadomego, interakcyjnego, refleksyjnego uczenia się dzieci. Podkreśla się znaczenie przestrzeni informacyjnej w edukacji dziecka, konieczności wspomagania jego rozwoju, przy jednoczesnym uszanowaniu indywidualnych właściwości rozwojowych.

Część II poświęcona jest edukacji dziecka w kontekście tradycji i kierunków przemian społecznych. Tradycje rozpatrywane są zarówno z punktu widzenia teorii pedagogicznych, jak i procesu kształtowania się tożsamości dziecka. Umiejscowienie oddziaływań pedagogicznych w wielokulturowości pozwala spojrzeć globalnie na proces rozwoju dziecka i jego funkcjonowanie. Odniesienie się do przeszłości jest punktem wyjścia do kreowania działań nakierowanych ku przyszłości.

W części III przedstawiono środowiskowe uwarunkowania rozwoju i edukacji dziecka. Opisano na czym może polegać wspieranie rozwoju dzieci w aspekcie: kształtowania się koncepcji własnej płci, udziału ojców w opiece nad dziećmi w rodzinach miejskich, preferencji modalnych dzieci oraz pomocy w rozwoju ich umiejętności komunikacyjnych. Zaprezentowano także wyniki badań nad dziećmi sześciolletnimi i ich sytuacją wobec kryteriów dojrzałości szkolnej oraz aspiracje edukacyjne ich rodziców. Ważnym problemem była analiza środowiska rodzinnego i jego znaczenia dla przygotowania dzieci kończących edukację przedszkolną do promocji zdrowia. Wśród wielu czynników warunkujących rozwój i edukację dziecka wymieniało się m.in. media, stąd wątek dotyczący budowania względnej odporności dzieci pięcio- sześciolletnich na reklamę telewizyjną oraz zasad korzystania

z Internetu. Część III kończy informacja na temat kształcenia i uwarunkowań środowiskowo-ekonomicznych ujętych jako studium powiązań.

W części IV zasygnalizowany został problem poszukiwań przyjaznych dziecku praktyk edukacyjnych. W odpowiedzi na postawione pytanie: czy w procesie dydaktyczno-wychowawczym priorytet ma rozwój ucznia czy integracja treści nauczania? – podaje się argumenty za twórczym nauczycielem, jako podmiotem wspierającym ucznia w jego rozwoju, za motywowaniem ucznia w różnorodnych przejawach jego aktywności. Działania motywujące będą możliwe m.in. wówczas, gdy przewodniki metodyczne dla nauczycieli staną się inspiracją, nie instruktażem.

Kreowanie przestrzeni edukacyjnej – to kolejny wątek poruszony w książce. Omówione tu zostały kwestie rozwijania zainteresowań przyrodniczych w przedszkolu, stymulacji rozwoju społecznego uczniów kształcenia zintegrowanego poprzez pracę grupową, nauczania matematyki, kontroli wyników nauczania z perspektywy nauczycieli.

Część V stanowi prezentację pedagogicznych oddziaływań profilaktycznych i terapeutycznych wobec dzieci z trudnościami w uczeniu się, deficytami rozwojowymi, chorymi, z zaburzeniami procesu socjalizacji. Przedstawiono sposoby i możliwości realizacji idei integracji oraz tych działań, które przyczyniają się do wspomagania rozwoju dziecka.

Oddajemy do rąk Czytelników książkę ze świadomością, iż podjęte w niej tematy warto potraktować jako punkt wyjścia do dalszych, własnych studiów i poszukiwań. Opracowanie teoretyczne oraz analiza wyników badań naukowych umożliwi orientację w rzeczywistości pedagogicznej, a także pozwoli na wytyczenie optymalnych perspektyw zmian dotyczących edukacji dziecka.

*Elżbieta Jaszczyszyn
Jolanta Szada-Borzyszkowska*